

20-Yanvar, 2026-yil

**TIBBIYOT TEXNIKUMLARIDA HAMSHIRALIK FANI DARSLARIDA
ZAMONAVIY MULYAJLARDAN FOYDALANISH**

Eshonqulova E'zoza Rustam qizi

Choriyeva Umida To'ymurod qizi

*Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoa salomatligi texnikumi “Hamshiralik ishi”
fan kafedrası o'qituvchilari*

Annotasiya: Mazkur ishda hamshiralik ishi asoslari fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni va ahamiyati, zamonaviy asbob-uskunalaridan unumli foydalangan holda o'sib kelayotgan bo'lajak kadrlarni har tomonlama etuk mutaxassis sifatida shakllantirishning usul hamda vositalari haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Ta'lim, tarbiya, kasb, darslik, texnologiya, vizual, taktil, axborot kommunikatsiya texnologiyalari.

Tibbiyot texnikumlarida hamshiralik fani darslarida zamonaviy mulyaj va simulyatorlardan foydalanish ta'lim sifatini oshirishning asosiy omillaridan biridir. 2026-yil holatiga ko'ra, ushbu vositalar talabalarga nazariy bilimlarni xavfsiz muhitda amaliy ko'nikmalarga aylantirish imkonini bermoqda.

Zamonaviy mulyajlardan foydalanishning asosiy jihatlari:

Xavfsiz amaliyot: Talabalar in'ektsiya qilish, zondlash va jarohatlarga ishlov berish kabi murakkab muolajalarni tirik insonga zarar yetkazish xavfisiz, mulyajlarda ko'p marotaba takrorlashlari mumkin.

Simulyatsion o'qitish: Zamonaviy mulyajlar (masalan, yuqori aniqlikdagi manekenlar) inson fiziologiyasini (nafas olish, puls, qon bosimi) imitatsiya qila oladi, bu esa talabalarda shoshilinch holatlarda tezkor qaror qabul qilish ko'nikmasini shakllantiradi.

Standartlashtirilgan baholash: O'qituvchilar talabalarning amaliy ko'nikmalarini (masalan, kateterizatsiya yoki yurak-o'pka reanimatsiyasi) aniq mezonlar asosida, mulyajlardagi natijalarga qarab ob'ektiv baholash imkoniga ega bo'ladilar.

Psixologik tayyorgarlik: Mulyajlar bilan ishlash talabalarda haqiqiy bemor bilan muloqot qilishdan oldingi qo'rquv va hayajonni kamaytirishga yordam beradi.

Hozirda Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumlarida o'quv jarayoni ushbu innovatsion texnologiyalar yordamida takomillashtirilmoqda.

2026-yilga kelib, tibbiyot texnikumlarida inyeksiya (ukol qilish) ko'nikmalarini o'rgatish uchun mo'ljallangan mulyajlar texnologik jihatdan sezilarli darajada rivojlandi. Ular oddiy rezina yostiqlardan tortib, inson fiziologiyasiga moslashuvchi aqlli tizimlargacha bo'lgan turlarni o'z ichiga oladi.

Hozirgi kunda darslarda qo'llaniladigan asosiy mulyaj turlari:

Vena ichiga inyeksiya mulyaj-qo'llari: Ushbu simulyatorlar teri ostidagi vena qon tomirlarining joylashishini aniq takrorlaydi. Zamonaviy modellarda (masalan, P50/1) igna

20-Yanvar, 2026-yil

tomirga to‘g‘ri kirganda "flashback" (qon chiqishi) effekti kuzatiladi, bu talabaga muolaja to‘g‘ri bajarilganini tasdiqlaydi.

Mushak ichiga inyeksiya simulyatorlari (Dumba mulyajlari): Bular anatomik jihatdan aniq qatlamlarga (teri, yog‘ va mushak) ega. Elektron modellar igna nerv tolalariga yoki noto‘g‘ri joyga tekkanda maxsus ovozli yoki yorug‘lik signali orqali xato haqida xabar beradi.

Teri osti va teri ichiga inyeksiya yostiqchalari: Insulin yuborish yoki sinama (probi) o‘tkazishni mashq qilish uchun mo‘ljallangan. Ular ko‘p marotaba foydalanishga chidamli silikon materiallardan tayyorlangan.

Kiyiladigan (Strap-on) mulyajlar: Talabalar yoki maxsus aktyor-bemorlarning yelkasiga yoki dumba qismiga bog‘lanadi. Bu usul talabaga nafaqat ukol qilishni, balki bemor bilan muloqot qilish (psixologik tayyorgarlik) ko‘nikmasini ham birga mashq qilish imkonini beradi.

Yuqori aniqlikdagi (High-Fidelity) manekenlar: 2026-yilda ommalashgan bu manekenlar dori yuborilgandan so‘ng o‘zgaruvchan fiziologik reaksiyalarni (puls o‘zgarishi, qon bosimi) ko‘rsatish qobiliyatiga ega

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Gaponenko I Y. «Bilimlarni boshqarish» - M.: Eksmo, 2008.
2. Panfilov A.P. «Innovatsion pedagogik texnologiyalar» - M: «Akademiya markazi» nashriyoti, 2009 yil.
3. Professional pedagogika. /Rossiya Ta’lim akademiyasi, «Kasbiy ta’lim» uyushmasi - M: APO nashriyoti, 1997 yil
4. <https://uzlidep.uz/uz/news-of-uzbekistan>